

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Socialt arbete- Ledarskap och organisering

KANDIDATUPPSATS

Hur mikrofinansiering genererar empowerment hos kvinnor i utvecklingsländer

Pengar med ett syfte

Sara Elvér

Socialt arbete 15hp

Halmstad 2014-06-30

HALMSTAD HÖGSKOLA
Institutionen för Socialt arbete

**Hur mikrofinansiering genererar empowerment hos
kvinnor i utvecklingsländer
Pengar med ett syfte**

Examensarbete i Socialt arbete VT14
Författare: Sara Elvér
Handledare: Carin Nyman

SAMMANFATTNING

Socialt arbete i form av traditionellt bistånd är ett område som tillhandahåller välfärdstjänster finansierade med offentliga medel, där är en av metoderna mikrolån.

Mikrolån har sedan mitten av 1970-talet kommit att bli ett allt vanligare verktyg i kampen mot fattigdom. I stället för renodlat bistånd erbjuds numera mikrolån av allt fler banker och andra institutioner samt av NGOs (non governmental organisations).

Denna uppsats syftar till att studera om och hur mikrolån kan bidra till empowerment hos kvinnor i Bangladesh respektive Indien. Denna studie bygger på en kvalitativ textanalys, och har därav utgått ifrån ett flertal rapporter samt artiklar. Uppsatsen undersöker vidare ur ett radikalfeministiskt perspektiv hur mikrolån kan bekämpa respektive eliminera fattigdom, samt hur empowerment kan hjälpa kvinnor i utvecklingsländer att bli självständiga och frigjorda.

Införandet av mikrolån anses ha positiva effekter på kvinnors i empowerment i det korta perspektivet. Men det är dock effekterna på längre sikt som anses ha de största positiva effekterna på samhällets ojämlika strukturer. Studien visar dock på att för att uppnå önskat resultat är utbildning av yttersta vikt.

Framtida forskning bör inriktas mot hur man bryter ner de patriarkala samhällsstrukturerna då detta anses vara en förutsättning för att få en långvarig och stabil förändring för kvinnors ställning i berörda länder.

ABSTRACT

Social work as a traditional aid is an area that provides welfare services financed from public funds, which is one of the methods of microloans.

Microloans have since the mid-1970s become an increasingly common tool in the fight against poverty. Instead of purely assistance is now offered microloans from more banks and other institutions, as well as NGOs (non governmental organization).

This paper aims to study whether and how microcredit can contribute to the empowerment of women in Bangladesh and India. This study is based on a qualitative text analysis, and has hence been based on a number of reports and articles. The paper examines, from a radical feminist perspective how microcredit can fight and eliminate poverty, and how empowerment can help women in developing countries to become independent and liberated.

The introduction of micro-loan is considered to have positive effects on women's empowerment in the short term. But it is, however, the longer term effects that are considered to have the greatest positive impact on society's unequal structures. The study shows, however, that in order to achieve the desired result, education is of utmost importance.

Future research should focus on how to break down the patriarchal structures of society where this is considered a prerequisite for obtaining a long-lasting and stable change in the status of women in the countries concerned.

Keywords; Empowerment, women, radical feminism, microfinance, qualitative text analysis

Innehållsförteckning	
SAMMANFATTNING	2
ABSTRACT	3
1. INLEDNING	5
2. BAKGRUND	6
2.1 Fattigdom och kvinnor	6
2.2 Förenta Nationerna – Milleniemål	7
2.3 Bistånd	7
2.4 Mikrolån	8
2.5 Empowerment	9
3.1 Syfte	11
3.2 Frågeställningar	11
3.3 Avgränsning	11
4. METOD	12
4.1 Vetenskapligt angreppssätt	12
4.2 Vetenskapligt förhållningssätt	13
4.3 Forskningsmetod	13
4.4 Urval	14
4.5 Metoddiskussion	14
4.6 Metodologiska verktyg	15
4.7 Validitet och reliabilitet	15
4.8 Etiska övervägande	15
5. TEORI	16
5.1 Feminism	16
5.2 Radikalfeminism	17
6. DOKUMENTANALYS	17
6.1 Mikrolån i praktiken	18
6.2 För och nackdelar med mikrolån	19
6.3 Mikrolånens bidrag till empowerment	20
6.4 Mikrolåns påverkan på kvinnor	21
6.5 Mikrolån – ”Best practice”	22
7. SLUTDISKUSSION	23
8. REFERENSER	28

1. INLEDNING

Inledningen syftar till att ge läsaren en förståelse för vad mikrolån är respektive hur mikrolån knyter an till socialt arbete.

”Ge en man fisk och han har mat för en dag. Ge en man ett fiskespö och han har mat för hela livet.” (Ordspråk).

Socialt arbete är idag ett vitt begrepp som inkluderar dels praktiska verksamheter men existerar likaså som ett läroämne. Inom den sociala välfärdsarenan, finns ett stort utbud av verksamheter, däribland offentliga, privata respektive ideella aktörer. Likväl förekommer socialt arbete som en global verksamhet vilken är färgad av olika kulturella samt historiska förutsättning i olika länder. Socialt arbete i form av traditionellt bistånd är en av nyckelaktörerna som tillhandahåller välfärdstjänster finansierade med offentliga medel, där en av formerna är mikrolån (Meeuwisse, 2011).

En sjättedel av världens fattigaste utgörs av kvinnor vilka livnär sig på mindre än 10 kr/dag (Gustavsson, Tallberg, 2010). De har även traditionellt sett ett krav på sig att bereda mark, mala säd samt bära vatten. Av dem är 75 procent inte berättigade att ta banklån då de i vissa fall har obetalda räkningar och/eller inget fast arbete och är på så vis inte berättigade till att äga fastigheter. Jämställdhet mellan könen är inte enbart en fråga rörande social rättvisa, utan är en grundläggande rättighet. När kvinnor har samma villkor som män gällande utbildning samt har samma rättigheter att delta i företagsverksamheter respektive ekonomiska beslut. Det är först då som fattigdom kan elimineras. Kvinnor med lika rättigheter till utbildning är bättre utbildade, friskare, har större tillgång till mark samt ekonomiska resurser, vilket på sikt även genererar en förbättring av hushållets intjänade inkomster. Genom en förbättrad jämställdhet för kvinnor kommer även välfärden samt framtidsutsikterna för barn att förbättras vilket medför en minskad fattigdom för kommande generationer (UN, 2013).

Termen mikrolån hänvisar till skapandet av små lån till fattiga människor i utvecklingsländer, som exempelvis Bangladesh samt Indien. Lånebeloppen är ibland enbart tiotals dollar och är främst tilltänkt att användas av bönder, butiksägare, hantverkare respektive andra mindre kommersiella företag. Förutom finansförmedlingar tillhandahåller mikrofinansinstitut även sociala förmedlingstjänster som gruppbildningar vilka inriktar sig mot utveckling av självförtroende samt utbildningar i ekonomiska situationer.

För att skildra hur fattigdom på ett sätt kan bekämpas kommer därför denna uppsats att undersöka hur mikrolån eventuellt kan hjälpa kvinnor ur fattigdom. Denna uppsats kommer därför att belysa hur arbetet med fattigdomsbekämpning tar sig uttryck i utvecklingsländerna Bangladesh och Indien med utgångspunkt i mikrolånsinstitutens verksamhet. Således, definition av mikrofinansiering omfattar ofta både finansförmedling respektive social

förmedling. Mikrofinans är inte enbart en bank, det är likaså ett utvecklingsverktyg (Yunus, 2007).

Uppsatsen kommer att ta avstamp i radikal feminismen och kommer därav ligga till grund för denna studie.

Denna studie kommer därför studera *om* respektive *hur* mikrolån kan leda till empowerment hos kvinnor.

2. BAKGRUND

Denna del anknyter Förenta Nationernas (FN) millenniemål till hur mikrolånen kan komma att förändra fattigdom i Bangladesh respektive Indien. Vidare klargörs begreppet *Empowerment* samt hur arbetet bäst kan ta sig uttryck för att uppnå störst effekt.

2.1 Fattigdom och kvinnor

Fattigdom existerar runt om i världen där dålig hälsa och avsaknad av utbildning bidragit till arbetslöshet, samt utarmade miljöresurser. Likaså har korruption inom länderna, konflikter samt dåligt stadsstyre bidragit till bortkastade mänskliga resurser samt hindrat privata investeringar. År 2013 genomförde Förenta Nationerna en rapport som visar att en betydande förändring har skett med världens fattigdom, där idag cirka 700 miljoner färre människor lever i extrem fattigdom jämförelsevis med under 1990-talet, samtidigt som världens befolkning har ökat. Statistik visar att människor som lever på mindre än 1.25 dollar om dagen har sjunkit från 47 procent under 90-talet, till 22 procent år 2010. Trots denna imponerande presentation på global nivå, lever fortfarande 1.2 miljarder människor i extrem fattigdom. Likväl har en del bakslag gjorts då den ekonomiska samt finansiella krisen bidrog till att allt fler globala arbeten minskade med 67 miljoner. Som en följd av detta lever en av åtta människor under existensminimum och klarar därav inte att mätta varken sig själva eller sin familj. Dock kvarstår en betydande ojämlikhet kring anställningar av arbeten, 24,8 procents skillnad, mellan kvinnor och män. Likaså nekas kvinnor både offentliga respektive privata sfärer fortfarande samma möjligheter som män i att delta i beslut som påverkar deras liv oavsett gällande offentliga eller privata aktörer (UN, 2014).

När människor lever i fattigdom handlar det inte enbart om att ha brist på pengar samt tillgångar, utan fattigdom är något som färgar och begränsar hela livet och dess beslut (Regeringen, 1996).

I Bangladesh respektive Indien utgör kvinnor mer än hälften av de individer som är bosatta på landsbygden, och andelen är än mer påtaglig i områden med stora utflyttningar av män där kvinnor sköter hushållet. För att uppnå Förenta Nationernas millenniemål är det centralt att fokus bör ligga på ekonomiskt utsatta kvinnor, då kvinnor inte enbart utgör majoriteten av världens fattigaste utan även är benägna att investera mer i frågor rörande hälsa, näring samt i

barnens skolgång. Kvinnor är generellt mer ekonomiskt utsatta än män, därav har mikrolån kommit att rikta in sig på målgruppen kvinnor, vilket i sin tur även har en positiv inverkan på barn och fattigdomsbekämpning (Mayoux, 2006).

2.2 Förenta Nationerna – Milleniemål

I september 2000 genomförde Förenta Nationerna (FN) en handlingsplan, även kallad milleniemålen, vilken innefattar tydliga mål för FN och dess 191 medlemsländer samt världens ledare som ett försök att bekämpa fattigdom, hunger, sjukdom, analfabetism, miljöförstöring samt diskriminering av kvinnor. I denna förordning har alla aktörer specifika mål respektive indikationer. (UN, 2014).

Milleniemålen har som syfte att uppfylla dessa mål till år 2015. FNs rapport, Millennium Development Goals från 2012 påvisar en signifikant minskning av mänskligt lidande och är ett kvitto på att den metod som används för att uppnå milleniemålen är gynnsam. Dock tyder flertalet rapporter att år 2015 kommer mer än 600 miljoner människor över hela världen att bruka vatten som inte är rent, en dryg miljard kommer att livnära sig på en inkomst mindre än 1,25 dollar/dag, kvinnor kommer fortfarande att dö i barnsäng och barn kommer att dö av hunger. En del rapporter talar även för att bristen på god sanitet samt utsläpp av växthusgaser kommer att bromsa utvecklingen av näring och hälsa, där en följd blir ett globalt hot för människor och ekosystem (UN, 2012).

2.3 Bistånd

I korthet innebär bistånd flöden från offentlig sektor med motivet att främja ekonomisk utveckling respektive välbefinnande i fattiga länder (Regeringen, 1996). Vanligen så talas det om två sorters bistånd, det humanitära biståndet vilket innebär akut hjälp till länder samt områden där behovet är stort, respektive det långsiktiga utvecklingssamarbetet som innefattar långsiktigt stöd till andra länders utveckling. Det långsiktiga utvecklingssamarbetet indelas även det i två huvudkomponenter, *bilateralt* samt *multilateralt*.

Bilateralt samarbete är det största samt mest omfattade biståndsformen och innebär stöd i bland annat projektform till andra länder eller områden. En liten andel länder får även budgetstöd, vilket innebär stöd som betalas direkt till samarbetslandets nationella budget. *Multilateralt* samarbete innebär å andra sidan att många givarstater går ihop kring gemensamma mål i arbetet mot fattigdomsbekämpning i världen, samt att pengarna kanaliseras genom olika multilaterala organisationer (Regeringen, 1996).

Humanitärt bistånd handhas av FN som har ett tydligt samordnande ansvar vid humanitära aktioner. I motsats till det långsiktiga utvecklingssamarbetet där olika länder agerar utefter sina egna agendor, så bottnar humanitärt stöd sig på den internationella folkrätten (det rättssystem som reglerar förhållandet mellan stater) (Sida, 2009).

En friare samt mer lättillgänglig världshandel har bidragit till att allt fler företag i ekonomiskt utsatta länder i större omfattning kan delta i globala världskejdor, och för enskilda människor att resa sig ur fattigdom. Ökade intäkter respektive större ekonomisk frihet har gagnat

miljontals människor världen över, men parallellt har den ökade handeln även skapat en ökad sårbarhet för ekonomiska förändringar i omvärlden. Likaså har den informations-och kommunikationsteknologiska utvecklingen gett upphov till att fler människor i fattiga delar av världen har fått tillgång till större kunskap samt nya möjligheter att påverka sin egen situation samt sitt liv. Biståndets syfte är att bidra till människors samt samhällens strävanden mot att välja sin egen väg till utveckling för att på bästa sätt kunna använda sig av sina egna resurser. I förlängningen syftar biståndet även till att minska länders respektive samhällens biståndsberoende, där en del i detta är att hitta nya finansieringsmodeller som kan bidra till andra finansieringskällor för utveckling (Regeringen, 1996). Vidare är även jämställdhet samt kvinnors roll i utvecklingen ett tydligt delmål inom allt bistånd, med ett tydligt fokus på kvinnors och flickors situation respektive villkor uppmärksammas och tillskrivs samma tyngd som mäns och pojkars (Regeringen, 1996).

2.4 Mikrolån

Mikrolån innebär utvidgningen av finansiella tjänster till fattiga samt låginkomstklienter som vanligen inte får ta del av dessa genom vanliga kommersiella banker. Huvudsakligen innebär det mycket små lån, vanligen under 200 dollar till ekonomiskt utsatta människor i utvecklingsländer. Denna praxis av utlåning av mikrolån har fått global uppmärksamhet under de senaste årtiondena (Hudon & Sandberg, 2013).

Sedan många år tillbaka har de rika nationerna hjälpt ekonomiskt utsatta länder med ekonomiska resurser. Trots denna hjälp fortsätter omkring 1,2 miljarder människor att leva på mindre än en dollar om dagen. Detta har bidragit till att allt fler människor har blivit misstänksamma gentemot byråkratiskt spill samt korruption vilket har skapat en känsla av att överstatliga ingripande endast leder till ett ökat beroende för de redan utsatta. Av den anledningen har allt fler kommit att försöka se alternativa lösningar för att kunna eliminera fattigdomstrycket. (Lerpold & Romani, 2007).

Som ett gensvar mot världens fattigdom, grundade ekonomen Muhammad Yunus 1976 Grammen Banks. Banken har speciella lånevillkor som huvudsakligen riktar sig mot, och förser kvinnor med små lån för investeringar i eget företagande. Dessa lån, även kallade mikrolån, riktar sig till kvinnor då de i större utsträckning än män återbetalar sina lån, och i regel investerar pengarna i företagande och spenderar dem inte på sig själva. Lån gentemot kvinnor är också en metod för att uppnå empowerment vilket möjliggör tillgång till pengar, ekonomisk säkerhet samt högre status i hushållet. Detta i sin tur har även bidragit till att allt fler kvinnor har kunnat ta sig ut ur ett tillstånd av finansiell analfabetism. I och med detta ökar kunskapen om andra finansiella produkter som i förlängningen kan skapa trygghet i form av exempelvis eget sparande och försäkringar (Yunus, 2007).

Av de låntagare som har erhållit mikrolån har omkring 5 procent per år tagit sig ut ur fattigdom vilket bidragit till en ökad utbildning och hälsa inom familjerna. 2009 rapporterade Graamen Banks att Bangladesh hade 7,94 miljoner låntagare i 84 787 byar, av låntagarna var 97 procent kvinnor. I motsats till andra banker uppmuntrar och stödjer banken empowerment

genom att främja entreprenörskap samt bildande av familj. Sedan 1970 har fler än 40 länder anammat lånemodellen, där tusentals organisationer medverkar för att öka antalet mikrolån (Baylis, 2011). Graamen Bank har sedan start lånat ut över 5, 89 miljarder dollar, varav 5,23 miljarder återbetalats. För att främja företagare ger Graamen Banks mer omfattande lån till låntagare som lyckats med sina verksamheter, vilket har innefattat allt i från lastbilar, bevattningspumpar till flodbåtar (Yunus, 2007).

Genom att ge kvinnor möjligheten att erhålla mikrolån, ges de därmed även ett tillfälle att tjäna en inkomst vilket på så vis bidrar med ekonomisk empowerment samt ökat välbefinnande för kvinnorna respektive deras familjer och bredare social samt politisk delaktighet. Då mikrolån i stor utsträckning vänder sig till kvinnor blir samhällen och områden därmed mer jämställda och stärkta (Mayoux, 2007). Andra forskare menar att när investeringar görs i kvinnors kapacitet kan de därmed göra värdefulla val, men likaså så gagnas den ekonomiska tillväxten respektive utvecklingen av samhället. En feministisk synvinkel betonar vikten av att en ökad tillgång till finansiella tjänster utgör en möjlighet till ökad empowerment. Vidare föredrar merparten av mikrolånsinstitut kvinnliga kunder eftersom de anser att de är bättre respektive med tillförlitliga låntagare (Bali Swain, 2007).

2.5 Empowerment

Teoretiserandet av empowerment som begrepp har tidigare inte varit särskilt framträdande även om behovet har funnits. En av anledningarna till svårigheten av att tyda konceptet empowerment är att det inbegriper olika processer i sin helhet samt relationerna mellan dessa processer. Empowerment förekommer på dels olika nivåer, men lika så täcker den en mängd olika dimensioner och materialiseras genom olika processer (Erwér, 2001).

Empowerment är processer som sker underifrån i civilsamhället och inifrån en grupp och/eller individ, dvs. att processerna kan därmed inte skapas av någon annan än de som är aktivt involverade. En annan central faktor är att dessa överlappar varandra och det finns en tydlig samband mellan processerna. På så vis handlar begreppet empowerment om både praktiska samt strategiska genusintressen (Erwér, 2001).

1975 skedde ett genombrott under det internationella året för kvinnor då FN hade sin första internationella kvinnokonferens, grundades det som idag har kommit att betecknas som *Women in Development* (WID) debatten. Utifrån en liberal världssyn kom kvinnor i syd att för första gången bli synliggjorda inom utvecklingsteori, planering samt biståndsverksamhet. Runt om i världen togs data samt statistik fram om kvinnors levnadsvillkor för att forska på samt förtydliga hur kvinnors situation inom hälsa, utbildning samt på arbetsmarknaden såg ut. Därefter har kvinnors status kommit att bli ett obligatoriskt kapitel i nationella rapporter världen över (Erwér, 2001).

Enligt Linda Mayoux (2002) förekommer det tre olika paradigmer som är essentiella inom området mikrolån samt empowerment. Den första aspekten, *feminist empowerment paradigm* åsyftar genusjämligheten samt kvinnors mänskliga rättigheter. Inom denna konstellation menar man att mikrolån verkar som ett inträde för kvinnors ekonomiska, sociala

samt politiska empowerment. Dock kritiseras mikrofinansorganisationer för att inte ta hänsyn till genusfrågor respektive olika empowermentsstrategier. Empowerment bör definieras som en process mellan kvinnor och män inom ramen för samhällets maktrelationer (Mayoux, 2002). Den andra aspekten är *fattigdomsminsknings paradigmet*, vilken menar att empowerment i denna kontext granskas utifrån ett ökat välmående hos ekonomiskt utsatta hushåll, samhällets utvecklig samt självförsörjning. Inom detta paradigmet ses förhållningssättet till empowerment som väldigt kritiskt, där kvinnors empowerment betraktas som påtvingat av västerländska feminister som inte har någon förståelse för tredje världens kvinnors behov. Det tredje paradigmet, *finansiellt självförsörjande paradigmet*, menar att empowerment betraktas som ekonomisk empowerment samt stigmatisering av individuella val och förmågor. Inom denna aspekt talas det om att kvinnliga låntagare av mikrolån vanligen återbetalar sina lån, där tanken är att när kvinnor får tillgång till mikrolån leder detta per automatik till ekonomisk empowerment (Mayoux, 2002)

Det vanligast förekommande ramverket kring empowerment formulerades under 1990-talet, och har kommit att användas inom planering, implementering samt utvärdering av utvecklingsprojekt och program. Detta ramverk inbegriper fem nivåer, vilka även kan betraktas som stadier mot jämlikhet, där empowerment är markant på alla nivåer av den övergripande processen. De fem nivåerna innefattas av, *välfärd, tillgång, medvetandehöjande, deltagande* respektive *kontroll*. *Välfärd* åsyftar kvinnors basbehov och svarar för det som har benämnts som praktiska genusbehov. Nästa stadie innebär *tillgången* och/eller bristen på tillgång till resurser i form av utbildning, jord samt kredit. Den tredje nivån svarar för en höjning av *medvetandet* och erkänner de institutionella samt strukturella hindren för kvinnor de strategiska genusintresserna (Erwér, 2001). Från plattformen av det nya medvetandet skapas en kollektiv mobilisering som bildar nästa nivå, vilket genererar *deltagande* i utvecklingsprocessen på lokal nivå, där kvinnor slutligen kommer att fatta beslut jämte män. Det sista stadiet respektive målet för empowerment processen är att möjliggöra för kvinnor att ta *kontroll* över sina egna liv samt ha en aktiv roll i utvecklingsprocessen (Erwér, 2001).

Merparten av socialarbetare i utvecklingsländer arbetar med sociala utvecklingsprojekt för att verka för en ekonomisk respektive social utveckling (Meeuwise, 2011). I denna kontext innebär således empowerment, *hjälp till själv hjälp*, även möjligheten att förändra sin livssituation. Detta sker genom en s.k. förändringsprocess där individer med liten eller ingen makt vinner tillbaka sin rätt till självbestämmande och därmed kan göra val som påverkar dennes liv. För att en kvinna skall ha möjlighet att uppnå empowerment, krävs det tillgång till materiella, mänskliga samt sociala resurser (UNIFEM, 2002).

En nyckelkomponent för att lyckas med empowerment i denna kontext är att fattiga själva skall få komma till tals och få möjligheten att påverka såväl sina liv som det samhälle där de bor, först då kommer samhällen och ekonomier växa. När fokus flyttas till empowerment som utgångspunkt kommer utvecklingen att ske inte enbart för att de lever i fattigdom, utan för att de är inkluderade (Fairtrade, 2012). I arbetet mot fattigdom och strävan efter empowerment bör fokus ligga på att uppfylla de mänskliga rättigheterna genom utveckling och delaktighet respektive att bekämpa fattigdom på ett hållbart sätt genom att producenterna själva stärker

sin ställning på världsmarknaden och på så sätt tar kontroll över sig själv samt sin situation (Fairtrade, 2012).

När människor får tillgång till aktuell samt förståelig information har de större möjligheter att ta makt och kontroll över sina egna liv, vilket i förlängningen leder till tillgång till olika tjänster samt utöva sina rättigheter. Forskning påvisar att familjer respektive hushåll som är bättre utbildade även har bättre förutsättningar att hantera risker, ta lån samt är vanligen mer kapabla att anpassa sig till nya förändringar. Ett stort hinder i arbetet mot fattigdom är dock att många människor i fattiga delar av världen lider av analfabetism, vilket innebär en stor svårighet i informationsspridningen. Trots att antalet analfabeter har halverats sedan 1970, är det fortfarande 776 miljoner vuxna som inte kan läsa eller skiva, av dessa är två tredjedelar kvinnor. En betydande faktor i arbetet med ekonomiskt utsatt människor i områden med stor andel analfabetism är att informationsspridningen likväl kan förmedlas genom TV, radio samt berättelser. Det huvudsakliga syftet med utbildning att potentialerna till betalt arbete, samt möjligheterna till försörjning ökar markant, vilket även har tydliggjorts i en del rapporter som visar på att när flickor och pojkar får gå i skolan gynnas både familjen respektive samhället i stort (Fairtrade, 2012).

3. Syfte och frågeställningar

Nedan behandlas studiens syfte respektive frågeformulering. Likaså kommer uppsatsens avgränsning att lyftas fram.

3.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka en mindre utredning som visar *om* samt *hur* mikrolån kan ge upphov till empowerment hos kvinnor i Bangladesh respektive Indien.

Inom ramen för denna problemformulering kommer nedanstående frågor att utgöra grunden för de slutgiltiga slutsatserna.

3.2 Frågeställningar

Uppsatsen är huvudsakligen tilltänkt att bygga på en jämförelse mellan hur lånevillkor respektive hur de verkar mellan Bangladesh och Indien. De frågeställningar som är tilltänkta att användas till studien samt därefter ligger till grund för de slutsatser studien ämnar påvisa. Därtill ämnar även dessa frågeställningar att ge en övergripande bild samt en grundläggande förståelse för det aktuella ämnet.

- Vilka effekter är kända kring mikrolån på lång respektive kort sikt?
- Kan mikrolån utformas så att det bidrar till empowerment?

3.3 Avgränsning

Studien har avgränsats till att enbart inkludera Bangladesh respektive Indien då det finns omfattande forskning från de båda länderna. Därutöver har ännu en avgränsning gjorts vilken innefattar att endast kvinnor kommer att inkluderas i studien.

Vidare i analysen ska resultatet jämföras med de teorier som undersökningen kommer att utgå ifrån, för att sedan komma fram till en slutsats.

Ytterligare har avgränsningar gjorts till enbart innefatta material som innefattade mikrolån samt empowerment som anses vara relevanta för Bangladesh respektive Indien, för att undvika eventuell missledning. Abstract som inte förföll relevanta för studien har således exkluderats.

4. METOD

Nedan redogörs studiens vetenskapliga förhållningssätt. Likaså förs en diskussion angående vetenskapligt angreppssätt samt forskningsmetod. Vidare avslutas metodavsnittet med hur insamlandet av material har gått till.

4.1 Vetenskapligt angreppssätt

Thurén (2013) talar om två vetenskapliga riktningar, positivism respektive hermeneutik. Positivismen bottnar i naturvetenskap, men dess synsätt samt metoder har även kommit att användas i andra vetenskapsområden. Hermeneutik å andra sidan innehar en humanistisk inriktning.

Positivismen lutar sig på två huvudsakliga källor till kunskap, iakttagelse respektive logik. Iakttagelserna, dvs. den empiriska kunskapen, är den kunskap vi erhåller genom våra fem sinnen. Med hjälp av dessa fem sinnen bestämmer vi även vad som är fakta eller ej. Även då den positivistiska synsättet har mycket som talar för sig är målet att erhålla en så säkert kunskap som möjligt (Thurén, 2013).

Hermeneutik bygger på ett synsätt som ursprungligen utformades för tolkning eller förståelse av texter. Den huvudsakliga faktorn som ligger till grund för hermeneutiken är att forskaren ska kunna få fram textens innebörd utifrån det perspektiv som dess författare haft. Vanligen uppfattas detta angreppssätt som metod som rymmer stor potential i förhållande till texter, dokument respektive andra handlingar (Bryman, 2013).

Uppsatsen kommer att tillämpa hermeneutiskt angreppssätt då denna uppsats ämnar använda kvalitativ textanalys där förståelse respektive textens innebörd är av stor betydelse. Under uppsatsens gång har de tidigare texterna försökts granskats för att möjliggöra en förståelse respektive innebörd av helheten.

4.2 Vetenskapligt förhållningssätt

Det finns två differerande metoder för att dra slutsatser, genom induktion samt deduktion. Induktion grundar sig på att empirisk fakta, dvs. insamlat material vilken förutsätter kvantifiering, deduktion däremot bygger på logik (Thurén, 2013).

En del forskare talar om sambandet mellan teori respektive forskning som främst något induktivt. Med ett induktivt angreppssätt utgör teorin resultatet av en forskningsinsats. Således, den induktiva metoden innebär att generella slutsatser dras av observationer (Bryman, 2013).

Deduktiv angreppssätt å andra sidan innebär att en logisk slutsats dras, vilken betraktas som aktuell om den är logiskt sammanhängande (Thurén, 2013).

Då uppsatsen ämnar inkludera teorin i arbetet kommer därav deduktivt angreppssätt att tillämpas. Studien kommer vidare att dra logiska slutsatser utifrån det material som inhämtats varpå det deduktiva angreppssättet anses som mest rättvisande för denna studie.

4.3 Forskningsmetod

Den metod som är tilltänkt att användas för uppsatsen är kvalitativ textanalys, vilket innebär att tidigare forskning samt texter analyseras respektive tillskrivs samma tyngd. Vid användning av kvalitativ textanalys bearbetas helheten av texterna, vilket på så vis möjliggör en bredare information, dock anses vissa stycken i texten vara mer betydande än andra. För att denna ansats skall vara gångbar fordras intensiv läsning samt frågeformuleringar till texterna för att på så vis se om det går att besvara dessa frågor en själv respektive genom texterna. Det är essentiellt att som forskare kunna ta fram det som är betydande i texterna för att möjliggöra en bred respektive omfattande bild av texterna samt vilken kontext de ingår i.

Likt övrig forskning börjar även textanalyser med en väsentlig problemformulering, vilket utgör grunden för detta forskningsproblem. För att forskningen skall kunna ta fart är det betydande att konkretisera den generella problemformuleringen till mindre antal frågor som skall användas vid textanalysen. De svar som erhålls utgör på så vis lösningen på forskningsproblemet (Esaiasson, 2012).

Vid analys av texterna förekommer riktlinjer för forskaren att förhålla sig till, bland annat det faktum att forskaren behöver hålla sig till texternas tydliga eller dolda budskap. Därtill är det även av vikt att forskaren beaktar den förförståelse denne har dvs. de kunskaper eller erfarenheter som forskaren innehar om ämnet sedan tidigare, då det annars finns en risk för att dessa kunskaper kan färga av sig på resultatet (Esaiasson, 2012).

Enligt Esaiasson (2012) finns det två huvudsakliga textanalytiska frågeställningar, dels de som omfattar systematisering av innehållet i texterna samt de som behandlar kritisk granskning av innehållet i de aktuella texterna.

Studien ämnar använda systematiserande undersökningar, vilka syftar till att ordna materialet efter innehållet i texterna. Tanken bakom denna metod är att kategorisera innehållet under en lämplig och sammanfattande rubrik (Esaiasson, 2012).

För att möjliggöra en avgränsning av materialet har fokus riktats mot idéerna samt hur de tolkats i texterna och därmed har författarna av litteraturen inte varit av relevans då studien inte ämnar studera specifika personer. Slutligen, för att sammanfatta de aktuella texterna skall de tolkningar som erhållits redovisas genom exempelvis referat, citat och/eller argumenterande slutsatser. Esaiasson (2012) belyser vidare att det är essentiellt att tydliggöra vad som är ursprungstextens innehåll respektive vad som tillförts av forskaren i form av egen analys.

4.4 Urval

För att möjliggöra bästa möjliga datainsamling har databaserna Google Scholar samt Scopus legat till grund för insamlandet av material. Likaså har hemsidor publicerade av Förenta Nationerna med relevans för fattigdom respektive milleniemålen legat till grund. Inklusionskriterier vid sökningarna var att artiklarna samt rapporterna skulle innehålla sökord som empowerment, kvinnor, mikrolån, Bangladesh samt Indien i differerande konstellationer. Detta resulterade i drygt 30 000 i snitt per sökord. Av dem valdes texter med relevans för studien ut för att sedan analyseras vidare. Av de studier som påträffades aktuella för ämnet inkluderades material av både kvantitativ respektive kvalitativ ansats. De artiklar som inte innefattade empowerment och kvinnor exkluderades för att avgränsas från eventuell missriktning, likaså c-uppsatser skrivna av tidigare studenter då studien är tänkt att vara vetenskapligt belagd.

Vid genomgång av materialet gjordes ett första urval med relevans för valt område. De titlar som innehöll abstract av empowerment, kvinnor respektive mikrolån granskades, medan de abstract som inte visade sig vara relevanta för studien eller inte fanns publicerade i fulltext exkluderades.

4.5 Metoddiskussion

Då uppsatsen utgår ifrån en kvalitativ textanalys har därav vetenskapliga artiklar, rapporter samt tidigare forskning analyserats. För att denna metod ska vara gångbar krävs det noggrann och utförlig bearbetning av den underliggande litteraturen. Därtill har stor vikt lagts vid framtagandet av adekvata frågeformuleringar korrelerade till litteraturen vars syfte har varit att skapa struktur samt riktning för litteraturstudierna. Detta medför dock en risk för att studien i sin helhet ej förhåller sig objektiv till ämnet då frågeställningarna kan vinklas efter de svar man önskar få. Detta har beaktats och studien antas i sin helhet och förhållit sig objektiv till ämnet samt underliggande litteratur. Kvalitativ textanalys anses ha varit en bra och fungerande metod för att kunna besvara de frågeställningar som ställdes inledningsvis.

4.6 Metodologiska verktyg

För att på ett konstruktivt och stringent sätt föra studien vidare identifierades ett flertal frågeställningar vilka syftade till att verka som metodologiska verktyg. Dessa frågeställningar har legat till grund för de frågor som använts vid textanalysen.

Inledande frågor som ställdes gällande litteraturens saklighet:

- Är litteraturen relevant för uppsatsens syfte?
- Är litteraturen vetenskapligt belagd?
  - Endast vetenskapligt publicerad litteratur har tagits i beaktande
- Är litteraturen geografiskt adekvat för uppsatsens syfte?
- Är litteraturen aktuell eller finns det senare forskning som bättre beskriver sakernas tillstånd?

I ett senare skede när litteraturens sakliga grund hade säkerställts ställdes följande frågor;

- Hur används mikrolån i praktiken?
- Fördelar och nackdelar med införandet av mikrolån i de för studien utvalda länderna?
- Hur har mikrolån använts för att leda till empowerment?
- Hur har mikrolån påverkat kvinnor
- Hur kan mikrolån tillämpas för att det ska få bästa effekt?

4.7 Validitet och reliabilitet

Thurén (2013) menar att reliabilitet innebär tillförlitlighet, dvs att undersökningen är korrekt genomförd. För att en undersökning ska vara reliabel ska den gå att genomföras på nytt med samma resultat och inte påverkas av slumpmässiga eller tillfälliga betingelser. Detta i sin tur innebär att forskning som är reliabel inte påverkas av vem som utför studien (Bryman, 2013).

Validitet å andra sidan innebär att man har undersökt det som avsågs att undersökas och inte något annat. (Thurén, 2013). Inom kvalitativa undersökningar innebär validitet att resultatet från undersökningen överensstämmer med det studien avsåg (Bryman, 2013).

Då studien är en kvalitativ textanalys har därav aktuellt material noga granskats med hjälp av frågor till texterna. För att erhålla en så valid studie som möjligt har därav det material som använts noga valts ut för att minimera eventuella missriktningar. Därav torde denna undersökning vara möjlig att genomföra på nytt med samma resultat.

4.8 Etiska övervägande

Etiska övervägande har beaktats under studiens gång, samt vid hanteringen av tidigare forskares material. Alan Bryman (2013) skriver om vikten av forskningsetik samt för i vilken utsträckning tolerans föreligger för undersökningspersonernas privatliv. Det har under uppsatsens gång varit svårt att med egna medel säkerställa att etiska riktlinjer har efterlevts. Dock har uppsatsen i möjligaste mån försökt att kritiskt granska de etiska värderingar som legat till grund för den forskning som använts som underlag för denna studie. Uppsatsen finner dock stöd i att de facto endast vetenskapliga artiklar publicerade i

välrenommerade vetenskapliga tidskrifter har använts. Detta antas föranleda att etiska riktlinjer har efterföljts i enlighet med internationell forskningsetik samt praxis.

5. TEORI

Feminism är en gammal ideologi med rötter ifrån 1700- och 1800-talet, som sedan ca 30 år tillbaka har fått stort offentligt genomslag. Feministisk teori är numera en bred och vedertagen teori som omfattar flera mindre teorier, däribland *Liberal feminism*, *Radikal feminism*, *Socialistisk eller Marxistisk feminism*, *Svart feminism* samt *Postmodern feminism* (Gemzöe, 2013). Denna studie tar avstamp i *Radikal feminism* och kommer därav att ligga till grund för denna uppsats.

5.1 Feminism

Feministiska perspektiv på socialt arbete förklarar respektive reagerar på den förtryckta ordning som råder mellan kvinnor och män runt om i världen. Detta essentiellt inom socialt arbete då majoriteten av arbetet utförs tillsammans med kvinnor. Därmed bidrar feministiskt perspektiv till en fördjupad förståelse av kvinnors roller i samhället (Payne, 2008).

Begreppen *genus* och *kön* definierade kulturanthropologen Gayle Rubin (Karlsson & Piuva, 2012) som förhållandet mellan könen, där *genus* är en socialt konstruerad uppdelning av människor. Hon belyser vidare att det finns en del olika system av *genus*, däribland patriarkat, matriarkat samt icke hierarkiska genussystem.

De båda begreppen *genus* och *kön*, definieras vanligen på ett liknande sätt, av såväl samhället i stort som utav forskare. Trots detta syftar orden *genus* och *kön* på helt skilda betydelser. *Genus* åsyftar ett grammatiskt begrepp vilket har frambringats genom språket. Ordet *kön* å andra sidan, avser den fysiska kroppen (Karlsson & Piuva, 2012).

Oavsett ordval är det av tyngd att förstå att den logiska betydelsen av *genus* och *kön* i förhållande till makt, produktion, social status respektive reproduktion. Det bör även belysas att människan i första hand inte är en biologisk varelse, och bestämmer därmed inte över det sociala (Karlsson & Piuva, 2012).

Allt för ofta tilldelar vi genusvärden i redan neutrala begrepp, genom att lägga in genusbetydelse i dem. Exempelvis så förknippar vi termer såsom omvårdnad och omhändertagande med kvinnliga egenskaper, även då de inte har någon direkt koppling till *genus* eller *kön*. Detta kan förklaras genom att vi i dagens samhälle bevarar dessa associationer genom den retorik som råder. Exempelvis arbetar ett flertal kvinnor inom vårdande yrken, och ett övervägande antal av män inom exempelvis byggindustrin vilket bidrar till att den symboliska dimensionen av orden förstärks (Karlsson & Piuva, 2012).

En betydande person inom postmodern feministisk teori är filosofen Judith Butler, som menade att *kön* inte finns, utan att allt istället är *genus*. Likaså finns det inte några generella

kvinnliga respektive manliga identiteter, där inte heller den biologiska kroppen bestämmer kön. Genom språk och handlingar *gör* samt *bekräftar* människor *kön*, dvs. att könets normgivande bestämning utvecklas i praktiken (Karlsson & Piuva, 2012). Likaså är denna teori betydande inom socialt arbete då den klargör svårigheten med sociala relationer vilka innefattar kvinnor, genom att ändra fokus mot hur konversationer kan leda till teorier om hur kvinnor skall behandlas samt hur de agerar (Payne, 2008).

Denna uppsats kommer framgent att utgå ifrån radikal feminismens värdegrunder då denna anses ligga närmast i linje med de mikrofinansiella strukturernas natur.

5.2 Radikalfeminism

Under 1960 och 1970-talet växte radikalfeminismen fram, med teorier samt syften utformade av kvinnor och för kvinnor och som ansåg att kvinnoförtrycket är den största diskriminering som endast grundar sig på kvinnan som kön. Synen på könets egenskaper är av stor vikt, där de hävdar att de biologiska olikheterna är en av anledningarna till att kvinnor har varit underordnade män i de flesta samhällen, kulturer samt världsdelar. Genom sexuellt förtryck, kontroll, våld samt misshandel förtrycker männen kvinnorna både i hemmets privata sfär, men även i det offentliga (Gemzöe, 2013).

Dock har radikalfeminismen lutat sig mer åt en konstruktivistisk syn och menar att det är patriarkatet som har format de båda könen, kvinnan och mannen. Att patriarkatet har fått ett stort fotfäste över makten av kvinnor bottnar inte enbart i att de förtryck som råder, utan även om våld samt hot mot kvinnor, där det sexuella våldet dominerar. Radikalfeminismen menar vidare att kvinnor redan som barn formas in i det patriarkala samhället, där männens tankar om dominans färgar hela samhället. Det är dock betydande att ha i åtanke att ojämlikheten mellan könen även upprätthålls genom de sociala strukturerna, och inte enbart genom män som förtrycker kvinnor (Gemzöe, 2013). Under uppväxten formar skolgång, litteratur samt religion kvinnor att vara underordnade män, samt att kvinnor även har ett lägre värde än män. Gemzöe (2013) menar vidare att dessa idéer internaliseras av både kvinnor och män där en följd blir en osynlig maktordning. För majoriteten av kvinnorna blir resultatet av att leva i patriarkatet att de accepterar att de är underordnade män.

6. DOKUMENTANALYS

I uppsatsen har tidigare forskning av mikrolån i Bangladesh och Indien samt hur mikrolån påverkat empowerment inom de aktuella länderna varit av stor betydelse. Det har tidigare genomförts omfattande forskning kring mikrolån och dess utformning, men däremot har det studerats återhållsamt inom området mikrolån och empowerment. Internationell litteratur i form av avhandlingar, rapporter samt vetenskapliga artiklar om mikrolån har utan svårigheter gått att finna. Här nedan redogörs det material som anknyter till uppsatsens syfte.

6.1 Mikrolån i praktiken

Det är väldigt komplext respektive kostsamt att tilldela ekonomiskt utsatta människor, framförallt på landsbygden, finansiella resurser. Den information som bankerna behöver om sina kunder för att bevilja ett lån, kan inte erhållas på grund av deras livssituation. Då denna information är nödvändig för all form av bankverksamhet, försämras deras situation eftersom de saknar både individuell respektive gemensam kreditbakgrund vilken vanligtvis ger bankerna tillförlitligt kreditunderlag (Lerpold & Romani, 2007).

Ekonomiskt utsatta människor kräver vanligen upprepade mindre lån fördelade i ekonomiskt utsatta geografiska områden, vilket bidrar till att dessa klienter framstår som ännu mindre eftertraktade för banker. Då de flesta av dessa klienter även lider av analfabetism, leder det till ännu mindre möjligheter för dem att få ta ett mikrolån. Traditionella banker innehar inte heller några riktlinjer som talar för att deras personal ska ge fattiga människor ett lånelöfte. Då mikrolånen infördes förändrades respektive förnyades dessa aspekter såsom avtal, styrstruktur samt attityder, vilket möjliggjorde ekonomiska resurser till de fattiga (Lerpold & Romani, 2007).

Mikrofinansierade projekt lanserades då som ett koncept som skulle komma att gynna båda parter, där både finansiella institutioner samt ekonomiskt utsatta människor gavs möjlighet till ekonomisk vinst. De forskare som ser mikrolån som ett positivt verktyg mot fattigdomsbekämpning menar att detta medel verkar nerifrån och uppåt. Detta anses gynna de utsatta kvinnornas samt de som annars inte erhåller någon hjälp. Vidare påvisar annan forskning att mikrolån bekämpar fattigdom samtidigt som det uppmuntrar till arbete samt de positiva effekterna av att ledarskapet inte är statligt (Lerpold & Romani, 2007).

Förespråkare för mikrolån menar att de mikrofinansierade programmen bidrar med ekonomiska tillgångar till hushållen respektive att de når ut till miljoner av människor över hela världen genom att föra sina medlemmar närmre varandra i organiserade grupper. Syftet med projekten är att öka jämställdhet mellan kvinnor och män samt att öka kvinnors ekonomiska tillgångar. Dessa projekt genererar en möjlighet för kvinnor att tjäna ihop pengar genom att införa en rad olika ekonomiska förutsättningar vilka bidrar till en högre grad av välmående för dessa kvinnor samt deras familjer (Lerpold & Romani, 2007).

De krav på ekonomisk hållbarhet som driver det finansiella systemet, överensstämmer med den nyliberala inriktningen på marknadsprinciper. Denna syn har vidare kommit att färga av sig på utvecklingen kring internationell mikrofinansiering. Samtidigt talar mycket för att ett finansiellt system bidrar till färre krav på givarfonder respektive statliga subventioner vilka på sikt genererar effektivare metoder mot fattigdomsbekämpning och empowerment av kvinnor än ett tillvägagångssätt där fokus endast riktas mot traditionellt bistånd (Kabeer, 2005).

År 1969 hade Indien, efter en period av nationalisering, bevittnat en mängd resurser som avsattes för att uppfylla kreditbehoven hos ekonomiskt utsatta. Som ett resultat av denna strategi, genomgick bankerna en expansionsfas i världen, där krediter kom att bli ett framgångsrikt medel i kampen mot fattigdom. År 1990 gjordes den första studien på kvinnor

som ingick i ett kreditprogram i Bangladesh, studien påvisade att fem procent av kvinnorna i dessa program lyckades ta sig ur fattigdomen. Dock har mikrolån de senaste åren blivit föremål för moralisk kritik, där forskare numera börjat ifrågasätta mikrofinansiering som en metod för att minska fattigdomen. En del forskare hävdar att populariteten för mikrofinansieringen utgår från nyliberala ideologin, i syfte att minska motståndet av liberaliseringen av den finansiella sektorn (Hudon, & Sandberg, 2013).

I Indien har etablerade kvinnorrättsorganisationer, så som SEWA (Self-Employed Women's Association) samt WWF (Working Women's Forum), etablerat mikrolånsprogram. Ovan nämnda organisationer har i dessa områden en markant större etableringsgrad än vad Grameen Bank hitintills haft i dessa regioner. Organisationerna har hundratusentals medlemmar och har nu även fackföreningsstatus samt verkar som kreditkooperativ för kvinnor från de lägre kasterna. I och med dessa organisationers starka ställning i samhället anses de vara en stark påtryckningsgrupp för frågor som rör kvinnor. Studien påvisar att dylika kvinnogrupper effektiviserar mikrofinansiering och samtidigt skapar förutsättningar för en ökad social delaktighet. Detta bygger dock på att mikrofinansorganisationer kan stödja en effektiviserad process. En förutsättning för detta är att anta en bred strategi som inbegriper andra aspekter och ej enkom mikrofinansiering utan även andra behov hos fattiga kvinnor (Bauer, Chytilová, Morduch, 2011).

6.2 För och nackdelar med mikrolån

Naila Kabeer presenterade i sin rapport 2005 hur mikrolån de senaste åren har framställts som lösningen på all världens fattigdom. Dock ställer hon sig frågande till detta synsätt och menar att en sådan universal lösning inte existerar, och hänvisar i stället till att en sådan omfattande fråga måste ställas till de redan frälsta av mikrofinansiering. Genom denna polarisering är det nödvändigt att vidta försiktighet vid klargöranden av vad mikrofinansiering har uppnått samt vilka misslyckanden som förekommit i kampen mot bekämpningen av fattiga kvinnor (Kabeer, 2005). Likaså förekommer en ökad risk för att mikrolånen skall ha en försämrad effekt på kvinnors ställning i samhällen vilket kan bidra till spänningar inom familjer. Under senare år har studier kunnat påvisa att det inte längre är givet att kvinnornas status ökas genom att de får tillgång till ekonomiska resurser (Lerpold & Romani, 2007). Dock påvisar en del studier att de sekundära effekterna även kan leda till att små lån vilka kvinnor har tagit istället kommer att gagna männen i familjerna som vill upprätta företag samt medför att kvinnorna på så vis blir obetalda familjearbetare (Bali Swain, 2007). Likaså finns det forskning som talar för att kvinnors ökade autonomi i vissa fall endast blir temporär och har bidragit till indragning av manligt stöd från familjen. Vidare har det påvisats att små öknings av kvinnors inkomster även leder till en minskning av manligt bidrag till vissa hushåll samt att mellan 40 och 70 procent av de lån som utbetalas till kvinnorna används av maken och att spänningarna i hushållen därmed ökar (Bali Swain, 2007).

En del studier gjorda på ämnet indikerar att det inte är de fattigaste som gynnas av mikrolån utan att de istället hamnar i ett tillstånd av förnekelse, vilket hindrar dem från att ta en möjlighet som mikrolån. Många mikrokreditinstitut kommer därmed att undvika att ta de risker som är förenliga med finansieringen av mikrolån. Detta även då fattiga kvinnor har en

uttalad tillförlitlighet i återbetalningen av sina lån. Specifika investeringar görs emellanåt för att nå ut till dessa berörda kvinnor, i dessa fall ses deras verksamhet över, och mikrolån bestäms utefter omfattningen. De eventuella vinster som görs är då tillräckligt för komma ur fattigdomen på ett varaktigt sätt (Hoffman & Marius-Gnanou, 2007).

Elisabeth Hoffman konkluderar i sin studie att oavsett resultatet av införandet av mikrolån fann man att låntagarna var positiva till lånen som helhet. Den bärande inställningen till låntagarnas positiva uppfattning går att finna i de ökade möjligheterna till finansiellt bidrag till hushållet samt förbättrade levnadsvillkor för låntagarnas barn. Införandet av mikrolån har även haft effekt på kvinnans sociala ställning i samhället, detta stärks av den studie som genomfördes i södra Indien. Likaså påvisas att lånen har bidragit till att kvinnor i större utsträckning rör sig utanför hemmet, dels för att ta sig till och från jobbet men även för att besöka släkt och vänner. Ytterligare en effekt har varit att kvinnorna i de berörda områdena har minskat sitt beroende av sina ingifta släktingar. Enligt Hoffman (2007) har kvinnorna nu större makt inom familjen och i och med detta har även deras sociala bekräftelse stärkts. Dock förekommer det forskning som pekar mot att det inte är gångbart att applicera västerländsk feminism på kvinnorna i Indien då dessa kvinnor anser sig vara kompletterande och inte underordnade män. Vidare så menar de att de erhåller självbekräftelse genom att vara en god hustru respektive moder, vilket är det huvudsakliga syftet för kvinnor i den Indiska kulturen. Ett resultat av att detta har blivit att många av de verktyg vilka västerländska feminister använt sig av i kampen mot patriarkatet har bidragit till att indiska kvinnor har upplevt att de måste leva upp till dubbla kulturella ideal av självförnekelse samt service till andra vilket definierar deras roll som mödrar samt fruar (Kabeer, 2012)

6.3 Mikrolånens bidrag till empowerment

Oavsett vilken samhällsstruktur som råder, menar Världsbanken att det finns fyra huvudkomponenter som ligger till grund för att empowerment ska vara uppnåelig. Den första faktorn är att få tillgång till begriplig, relevant respektive aktuell information, därmed möjliggörs att individerna får makt över sitt eget liv och framtid. Den andra grundläggande enheten är betydelsen av att inkludera alla människor i planerings- och beslutsprocesser av det som påverkar deras liv, först då kan de stärka sitt medbestämmande. Den tredje faktorn innefattar ansvarsskyldighet och innebär att när individer kan utkräva ansvar, och kan hålla makthavare till svars förflyttas makten över till dem. Den sista komponenten innebär vikten av att människor organiserar sig och därmed ökar sina resurser för att få sina röster hörda, på så sätt kan inverkan på beslut möjliggöras (UN, 2012).

Kvinnor utgör de mest ekonomiskt utsatta i världen, och inkluderar mellan 75-100 procent av de människor som tar emot mikrolån. Empowerment innebär i detta sammanhang rätten till yttrandefrihet respektive socialt erkännande och kan ses som en process i riktning mot jämställdhet mellan kvinnor och män. Då det krävs konkretisering av aspekterna samt tydliga definitioner av varje kulturellt sammanhang, är det därför komplext att utvärdera empowerment (Hoffman & Marius-Gnanou, 2007). Empowerment innebär även att avsiktliga respektive oavsiktliga förändringar spelar en betydande roll för förbättring av möjligheter för

att enskilda kvinnor skall få utsikter att ta kontroll över sina liv. I samhällen där ojämlikheter är djupt rotade i familje- och släktskapsrelationen kan det vara svårartat att förändra denna konstellation, då det är så starkt förknippat med normer för hur kvinnor och män bör vara (Kabeer, 2012).

För att möjliggöra empowerment hos kvinnor i Bangladesh samt Indien fordras en social förändring i deras liv. Genom att lyssna till samt beakta deras protester om orättvisor i patriarkala samhällen kan först då empowerment uppnås (Kabeer, 2005).

Kvinnors empowerment samt ekonomiska ställning är nära besläktade genom att de båda genererar en bättre möjlighet till hälsa, utbildning, rättigheter samt politiskt deltagande (Duflo, 2012). Mikrolån ger inte enbart kvinnor och män tillgång till sparande och lån, utan når även miljontals människor runt om i världen vilket i sig skapar förutsättningar för dessa grupper att organisera sig och därmed på ett slagkraftigare sätt göra sin röst hörd. Genom dessa lån får kvinnor en möjlighet att tjäna en inkomst samt ökar deras samt deras familjers välbefinnande och sociala och politiska deltagande. Dock påvisar studier att empowerment inte är en automatiskt följd av mikrolånen i sig utan är beroende av i vilken utsträckning kvinnors behov och jämställdhet tas tillvara på i olika åtgärdsprogram (Mayoux, 2006).

6.4 Mikrolåns påverkan på kvinnor

Studier gjorda av UNDP (United Nations Development Program), UNIFEM (United Nations Development Fund for Women) samt Världsbanken indikerade att det föreligger en markant brist på jämställdhet i utvecklingsländer, vilket hämmar ekonomisk tillväxt och utveckling. Vidare påvisar Världsbanken att samhällen som diskriminerar kvinnor får betala en hög kostnad i form av ökad fattigdom, låg ekonomisk tillväxt, svagare samhällsstyrning samt en lägre levnadsstandard för sina invånare (Cheston & Kuhn, 2007).

Mikrolån har kommit att spela en betydande roll som en metod för jämställdhet respektive utveckling på grund av dess direkta relation till fattigdomsminskning samt kvinnors fattigdom. Fokus på jämställdhet är essentiellt för en sund utveckling i praktiken samt för ekonomiska och sociala framsteg (Cheston & Kuhn, 2007).

Studier pekar på att kvinnor som deltar i mikrolånsprogram erhåller en större respekt bland sina familjemedlemmar, framförallt från sina barn och inom sina samhällen. Likaså genererar det även att kvinnor blir stolta över sina presentationer och blir på så vis jämställda sina män (Cheston & Kuhn, 2007).

Bristen på jämställdhet i Indien beskrevs i en artikel i New York of Review of Books som ”Missing women”. Det som åsyftas är det faktum att andelen kvinnor är statistisk lägre än andelen män givet att fördelningen kvinnor och män är densamma i hela tredje världen. Idag uppskattar man antalet ”missing women” till att vara omkring sex miljoner, av dessa är det 23 procent som aldrig föds, 10 procent försvinner i tidig ålder, 21 procent försvinner under de

reproduktiva åren och ytterligare 38 procent saknas i åldrarna över 60 år (Borooah, Do, Iyer & Joshi, 2009).

Trots att en stor del av detta kan förklaras av oproportionerligt hög dödlighet bland kvinnor i dessa områden kan dock detta ej fullt ut förklara det faktum att kvinnor i utvecklingsländer behandlas annorlunda än män i samma regioner. Ett exempel på denna typ av ojämlikhet är att 2010 var andelen tjejer som går vidare till högstadiet 34 procent, detta kan jämföras med de 41 procent av pojkarna som påbörjade en högstadieutbildning i låg- och mellaninkomstländer (Duflo, 2012).

Det finns forskning gjord på mikrolånsprojekt för kvinnor i Bangladesh vilken påvisar att män använder kvinnor för att på så vis även själva få tillgång till lånen. Skulder blir därmed registrerade i kvinnornas namn, vilket gör dem sårbara i händelse av sjukdom eller separation. Ett resultat av detta kan bli att kvinnorna tvingas att ta lån ifrån andra aktörer för att kunna betala tillbaka på mikrolånen. För vissa makar kan dessa lån utgöra en form av hemgift respektive utlösa spänningar samt våld inom hushållet. Detta gäller även ifråga om den make som själv har anslagit lånet och inte längre har möjlighet att återställa kapitalet. En undersökning som genomfördes för några år sedan noterade en markant ökning av kvinnor som utsätts för aggressivitet samt våld av sina makar (Hoffman & Marius-Gnanous, 2007).

Vidare konkluderar en del studier att resultatet av mikrolån till kvinnor oftast är en effektiv och bra metod men att de sekundära effekterna bör tas i beaktande då förändringar i könsroller spelar en avgörande roll, speciellt i patriarkala samhällen där sådana förändringar inte ses som något positivt. (Dabringer, 2007).

6.5 Mikrolån – ”Best practice”

Mikrolånsindustrin i Bangladesh förser idag cirka tretton miljoner ekonomiskt utsatta hushåll. Omkring 1200 mikrofinansinstitutioner (MFI) existerar runt om i Bangladesh vilka med hjälp av mikrolån ombesörjer fattiga människor. Den ökade tillväxten av lån implementerades i ett flertal faser under de senaste årtiondena. Kärnan till dagens mikrokreditmodell kan härledas tillbaka till slutet av 1970-talet. Denna modell utformades för att hantera de hjälp- och rehabiliteringsbehov som fanns i Bangladesh i samband med självständighetsförklaringen 1971. Under 1980-talet ökade tillväxten av NGOs vilka experimenterade med olika modeller för att kunna bistå med lån till fattiga. De olika modellerna konvergerade i början av 1990-talet mot en Graamen inspirerad modell för att kunna leverera mikrolån, vilken även utlöste en ökad tillväxt av i tillgången till mikrolån under denna period (Zaman, 2004).

Uthållighet hos ledarna för NGO samt MFI-rörelsen var tvivelaktigt en viktig faktor bakom framgången för mikrofinansindustrin i Bangladesh. Ett tydligt ledarskap samt en starkt initial övertygelse var av yttersta vikt för att blidka den skeptisk allmänhet om att mikrokrediter till de fattiga var en så väl hållbar som skalbart alternativ. Det var även av yttersta vikt att rätt rekryteringar genomfördes, interna kontrollfunktioner skapades, interna kommunikationsprocesser sattes upp samt att arbetet med decentraliseringen av

organisationerna genomfördes på rätt sätt samt besatt enkla skalfördelar. När väl de centrala skalfördelarna hade kunnat påvisas var det enklare att därefter få ut dessa skalfördelar i resten av organisationen (Zaman, 2004).

Likaså är effektiva interna kontroller även centralt för att säkerställa effektiva processer samt flöden inom dessa typer av verksamheter. Det faktum att transaktionerna godkänns under kontorens veckomöten minskar risken för oegentligheter hos personalen samt onödiga finansiella riskexponeringar. Många NGO organisationer, särskilt de som framgångsrikt expanderat i omfattning, har tagit fram åtgärder så som roterande personal inom och mellan de lokala kontoren, regelbundna fältbesök av företagsledningen samt rutiner för internrevision och årliga externa revisioner (Zaman, 2004).

En grundläggande förutsättning för skalbarheten inom mikrofinansrörelsen i Bangladesh har varit förmågan att lära sig av erfarenheter och anpassa programmen därefter. Denna inlärningsprocess har skett både genom informell återkoppling från fältpersonal vid regelbundna kontakter med ledningen samt genom strukturerade och systematiserad uppföljnings- och utvärderingsprocesser. BRACs forsknings- och utvärderingsenheten har ett tjugotal personer vars funktion är att utvärdera BRAC samt ge lämplig feedback till ledningen. Denna återkoppling sker genom så väl längre utvärderingsperioder som mer högfrekventa utvärderingsperioder. Förskjutningen till mer flexibla finansiella tjänster under de senaste åren beror till stor del på effektiv återkoppling och behovsanalys av låntagarnas behov (Zaman, 2004).

Undersökningar påvisar betydelsen av eget företagande som en framgångsfaktor hos kvinnor som erhållit mikrolån, vilka även understryker den roll som de sociala relationerna har spelat. Likväl förekommer det studier i gruppdyamik som påvisar vilken betydelse det sociala kapitalet spelar hos kvinnor i mikrolånsgrupper (Lerpold & Romani, 2007). Förutom socialt kapital som en lösning mot fattigdomsbekämpning ska även investeringar i utbildningar samt undervisningar användas för att på bästa sätt eliminera fattigdomen, både genom att stödja ekonomisk tillväxt respektive som en metod för att omfördela till de ekonomiskt utsatta. Motivet grundar sig på forskning som visar på att varje tillagt skolår är förenat med 6-10 procents inkomstökning oavsett region eller metod, utvecklade eller outvecklade länder (Lerpold & Romani, 2007).

7. SLUTDISKUSSION

Här nedan ges en summering av uppsatsens slutsatser beträffande införandet av mikrolån och dess påverkan på empowerment på kort och lång sikt, samt hur detta stödjer de radikala feministiska teorierna.

Syftet med uppsatsen var att studera *hur* respektive *om* mikrolån kan bidra med empowerment hos kvinnor i Bangladesh respektive Indien. Genom att studera rapporter, vetenskapliga artiklar samt andra publikationer har därmed aktuell samt adekvat information erhållits. I

Uppsatsen har teorin radikalfeminism respektive begreppet empowerment legat till grund för att med utgångspunkt i dessa analysera tidigare forskning inom ämnet. Radikalfeminismen användes då denna inriktning inom feminismen ansågs bäst lämpad som utgångspunkt till förmån för övriga teoretiska inriktningar. Feminism är en återkommande teori i majoriteten av de studier som har gjorts på mikrolån. Då även empowerment är ett välkänt respektive vedertaget begrepp inom socialt arbete samt inom bistånd föreföll även denna teori vara av stor betydelse.

Flertalet forskare i analysen förespråkar mikrolån och framhäver detta verktyg som lösningen på all världens fattigdom, där dem menar att mikrolån med hög verkansgrad har kommit att nå ut till miljontals kvinnor samt män på landsbygden. Vidare påvisar merparten av forskningen att mikrolån har främjat kvinnors möjlighet att tjäna ihop en inkomst vilket ökar deras välbefinnande. Inom radikal feminismen anses detta vara av yttersta vikt för att främja kvinnans roll och på så vis försvaga patriarkatet. Viss forskning att mikrolån inte enbart kan ses som lösningen på hur världen på bästa respektive effektivast sätt kan bekämpa fattigdom. Enligt vissa teorier tjänar mikrolån inte sitt syfte för de allra mest utsatta kvinnorna och därmed omfattas dessa grupper inte av de positiva effekter som mikrolånen eventuellt bidrar till. Den forskning som stödjer dessa teorier menar på att de allra mest utsatta befinner sig i ett ”förnekelsestillstånd” och därmed anses oförmögna att söka den hjälp de behöver så som t.ex. mikrolån eller liknande biståndsprogram. Detta stödjer radikal feminismens teorier om att de sociala strukturerna konstruerade av män måste brytas ner för att komma till rätta med fördelningen

Vid uppsatsens början förelåg vetenskap respektive kännedom om mikrolån samt dess betydelse i kampen mot fattigdom. Dock fanns vid detta tillfälle ej djupare vetenskap rörande dess komplexa uppbyggnad och dess monetära, sociala samt strukturella effekter. Den grundläggande kunskapen byggde till stor del på ett intresse för utvecklingsländer i allmänhet samt hjälporganisationer i synnerhet. I studier kring socialt arbete väcktes en nyfikenhet kring ”hjälp till självhjälp” och även detta har varit av vikt vid de inledande antaganden samt den kunskap som låg till grund för de inledande frågeställningarna. Under studiens gång har succesivt en djupare förståelse för mikrolånens natur byggts upp och de antaganden som gjordes inledningsvis har förfinats samt förädlats i så väl des uttryck som form och precision.

Mikrofinansinstitut kan sägas vila på två pelare där var och en syftar till att förbättra situationen för människor i berörda regioner. Dessa två inriktningar som vilar på varandras verksamheter är den finansiella förmedlingen samt sociala förmedlingstjänster. Den finansiella förmedlingen innefattar den monetära delen och syftar till att finansiera delar av låntagarens näringsverksamhet. I kombination med den monetära delen byggs även en strukturell organisation upp i dem samhällen där mikrolånen implementeras. Dessa organisationer har tydliga strukturer och stor vikt har lagts vid process optimering samt interna kommunikations- och beslutsvägar. Inom ramen för dessa strukturer finns även tydliga regler för internkontroll samt tillhörande rikskommittéer. Som låntagare är du en del av båda dessa ben och får utbildning i de båda, detta anses ha positiva effekter på empowerment hos

kvinnor. Dock bör man ur ett radikal feministiskt perspektiv vara vaksam över att undvika att åter igen skapa strukturer som är formade av män samt missgynnar kvinnor. Så antas dock inte vara fallet med de strukturer respektive organisationer som byggs upp kring mikrolån.

Av den forskning som erhållits under studiens gång visar merparten på att mikrolån leder till empowerment genom olika låneprogram, samt att kvinnor i denna kontext erhåller socialt erkännande vilket är ett steg i rätt riktning mot jämställdhet. Detta anses vara en direkt följd av att dessa kvinnor har getts möjligheten att själva starta upp samt driva sitt sina näringsverksamheter. Mikrolån anses även ha bidragit till att kvinnor i större utsträckning är medvetna om samt förstår innebörden av sina rättigheter och därmed har fått ett större inflytande över sina liv. Denna positiva trend samt förskjutning i samhällsstrukturen bör rimligen kunna sammanfattas med att dessa kvinnor kan betraktas som mer jämlika i sina samhällen kontra de geografiska platser där dylika insatser ej har genomförts. Således, med mikrolån har kvinnor blivit en större samt mer aktiv del av samhället. Dessa nya strukturer byggs upp i samverkan med och av kvinnor vilket torde bryta ner de patriarkala strukturer som enligt radikal feminismen har varit problemet med den konstruktivistiska problembilden. De kvinnor som tagit del av mikrofinansiella åtgärder kan numera på ett bättre sätt använda sig av kunskapen om sina rättigheter som medborgare för att på så vis motverka så väl fördomar som diskriminering av kvinnor. En annan positiv effekt som mikrolånen har bidragit till är att kvinnor med mer kunskap om sina rättigheter har en tendens att förena sig för att tillsammans motverka kränkningar från män samt även strukturella kränkningar.

För att på ett rättvisande sätt kunna bedöma huruvida mikrolån är till gagn för empowerment hos kvinnor är det av absoluta vikt att förstå jämlikhetens natur samt i vilken kontext densamme skall bedömas. Med andra ord bör kännedom finnas om att empowerment i ett västerländskt perspektiv inte nödvändigtvis behöver inbegripa samt bedömas på samma sätt i Indien respektive Bangladesh. Ett sådant exempel kan vara kulturella skillnader där kvinnor i dessa länder vanligen arbetar i hushållet med alltifrån att ta hand om barnen, laga mat till att bereda mark. Många gånger trivs dessa kvinnor med uppgifter likt dessa samt innehar en bild av att en anständig kvinna enligt deras normer bör se till att ta hand om så väl hushållet som barnen. Därmed försvåras bedömningen av den eventuella framgången då det således kan antas föreligga inbyggda strukturella motstridiga krafter som motverkar målet att uppnå empowerment hos kvinnor. Detta motstånd kan således till viss mån även finnas hos kvinnorna själva och därmed kan det vara så att den fulla effekten av åtgärderna uteblir och i dess förlängning även påverkar det totala utfallet av de insatta åtgärderna. Detta är en del av den osynliga maktordningen som enligt radikal feminismen måste brytas ner för att kunna komma tillrätta med kvinnoförtrycket i Bangladesh och Indien. Den väg som man bör gå för att bryta moment 22 är utbildning i kvinnors rättigheter, vilket bör ske tidigt under uppväxten för att på så vis bryta den osynliga maktordningen.

Denna studie är av uppfattningen att om mikrolån genomförs på rätt sätt och under rätt förutsättningar föreligger förutsättningar för att empowerment hos kvinnor kan öka. Dock bör det understrykas att en noggrann analys av de lokala förutsättningarna beträffande så väl sociala strukturer, samhällets uppbyggnad, styrkan hos befintliga kvinnorrättsliga

organisationer, fackföreningarnas position i samhället, infrastruktur samt ekonomiska förutsättningar påverkar resultatet och måste därför beaktas vid införandet av åtgärder som syftar till att skapa mikrolånsstrukturer.

Det är det essentiellt att beakta att det inte anses självklart att mikrolånen leder till empowerment hos kvinnor om de samhällen de lever i fortsätter behandla kvinnor ojämnt. Det kan inte nog poängteras vikten av utbildning i kvinnors rättigheter för såväl kvinnor som män för att uppnå önskade resultat och utfall av empowerment.

I det korta perspektivet anses införandet av mikrolån ha goda effekterna på empowerment hos kvinnor. Tillgången på finansiella medel i det korta perspektivet skapar förutsättningar för kvinnor som de ej tidigare har haft. Tidigare forskning tyder även på att en stor del av de affärsprojekt som påbörjas har bra förutsättningar för att skapa ett stabilt och tryggt intäktsslöde för låntagarna. Detta anses ske i linje med radikal feminismens teorier.

En annan viktig del av de positiva effekter i det korta perspektivet är de utbildningsinsatser som görs i samband med införandet av mikrolån. Dessa utbildningar anses i det korta perspektivet ha positiva effekter på kvinnan och hennes ställning i samhället. Med andra ord så anses att ett tillskott av kapital samt tillhörande utbildningssatser inom berörda områden ha positiva effekter på empowerment hos kvinnor.

Ovan nämnda potentiella effekter av införandet av mikrolån anses ha positiva effekter på kvinnors empowerment i det korta perspektivet vilket i sig anses som positivt. Men det är dock effekterna på längre sikt som anses ha de största positiva effekterna på samhällets ojämlika strukturer. För att bryta dessa ojämlika strukturer behöver en förändring ske i de grundläggande strukturella skillnaderna könen emellan. I de båda länderna som har legat till grund för denna studie har införandet av mikrolån i stor utsträckning inneburit att man använt sig av samt tagit hjälp av befintliga organisationer i form av fackföreningar samt kvinnorrättsorganisationer. I och med att man befäst mikrofinansinstitutens strukturer och organisatoriska uppbyggnad med de redan befintliga organisationerna anser denna studie att man har skapat en stark och mer hållbar struktur i så väl politisk som jämlik mening.

Icke att förringa är det faktum att införandet av mikrolån har fått kvinnor att på ett nytt sätt bli en del av de samhällen där de bor och verkar. Till synes enkla förändringar så som att kvinnorna nu i större utsträckning tar del av det sociala livet i deras närområden anses på längre sikt vara av betydande vikt för empowerment hos kvinnor samt degenereringen av kvinnoförtrycket samt den osynliga maktordningen. Exempel på detta kan vara att kvinnorna numera på ett naturligare sätt tar sig utanför hemmets väggar i sin väg till och från arbetet samt i ärenden relaterade till sitt arbete så som bankärende, eller utbildningstillfällen relaterade till mikrolån. Dessa till synes små justeringar i det dagliga livet anses i det längre perspektivet ha stor effekt på kvinnans ställning i samhället.

I ett längre perspektiv kan även mikrolån tjäna som ett första steg till att få bort den finansiella analfabetismen. Med detta menas att de berörda områdena i dagsläget inte är en del

av den globala finansiella strukturen och därmed inte konsumerar finansiella produkter så som försäkringar, banktjänster etc. I och med införandet av mikrolån ökar kunskapen om andra finansiella tjänster som banker och andra finansiella institut erhåller. Om kvinnor i dessa områden på längre sikt ges möjligheten att ta del av tjänster så som försäkringar kan dessa antas ha en positiv påverkan på kvinnors trygghet samt empowerment hos kvinnor. Skapas sedan även förutsättningar för att kvinnor i dessa delar av världen kan ges möjlighet att verka som kunder i andra delar av den finansiella marknaden så som banker samt förstå innebörden och den trygghet som skapas av att ha ett aktivt sparande anses även detta kunna ha en positiv effekt på empowerment hos kvinnor.

Radikal feminismen menar att patriarkatet har format hur kvinnor och män bör vara och upprätthålls även genom de sociala strukturerna. Redan som barn lär sig flickor hur de ska vara och agera i hemmet men likaså i samhällen. För att komma till bukt med fattigdomen i Bangladesh och Indien, och på sikt kunna eliminera den krävs det att kvinnor och män blir mer jämställda och får samma rättigheter i samhället med möjlighet till utbildning och arbete. Det är först då vi kan komma åt fattigdom och dess följder såsom problem med hälsa, dålig hygien samt sjukdomar. För att kunna förändra kommande generationer är det även av vikt att kvinnor får erhålla mikrolån och därmed kan verka som en god förebild för sin barn.

Det bör dock understrykas att förändringar i de patriarkala samhällena är en process som kräver en del tid och tålamod, framförallt i samhällen där det råder tydliga könsstrukturer. I denna nya situation då kvinnor erhåller en inkomst kan det leda till minskat ekonomiskt stöd från deras makar. Detta kan ske då cirka hälften av de mikrolån som utbetalas förfogas av männen och fördelas av männen inom familjen. Därmed bör det förekomma riktlinjer i hur mikrolånen är utformade så att männen inte får tillgång till dessa ekonomiska resurser. En metod för att komma till bukt med de patriarkala samhällena kunde vara att integrera männen i förändringsprocessen och på så vis bistå med utbildning samt information kring mikrolån till kvinnor. Därmed får männen möjlighet att erhålla information kring hur mikrolån kan komma att hjälpa, inte bara deras kvinna, utan även den förändring som sker inom familjen med ökade resurser, bättre utbildning samt bättre hälsa.

Å andra sidan är det av vikt att ha i beaktande att kvinnor världen över inte innehar samma ideologi eller normer för hur kvinnor bör vara. Då det framkommer i en studie att kvinnor i Bangladesh och Indien har upplevt att de måste leva upp till dubbla kulturella ideal då västerländska kvinnor har försökt att tvinga på dem sin ideologi, är det central att förstå att det inte är genomförbart att sätta likamedtecken på västerländska normer och i övriga världen.

Framtida forskning bör inriktas mot hur man bryter ner de patriarkala samhällsstrukturerna då detta anses vara en förutsättning för att få en långvarig och stabil förändring för kvinnors ställning i berörda länder. Därutöver förordas vidare forskning inom effekterna av dubbla kulturella ideal då även detta anses vara av vikt för att kunna skapa en långsiktig stabilitet.

8. REFERENSER

Böcker;

Baylis, J., Smith, S. & Owens, P. (2011) *The globalization of world politics – An introduction to international relations*. New York; Oxford University Press

Bryman, A. (2013) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö; Liber

Erwér, M (2001), ”Empowerment – en fråga om genus, makt och social transformation” i Eriksson, Leif & Hettne, Björn (red) *Makt och internationella relationer*, Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (2012), *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Vällingby; Norstedts juridik

Gemzöe, L. (2013) *Feminsim*. Falun; Bilda Förlag

Gustavsson, J., Tallberg, J. (2010) *Internationella relationer*. Lund; Studentlitteratur

Lerpold, L., Romani, L. (2007) ”Mikrofinans och fattigdomsbekämpning” I Söderberg, I. (red) *Mikrofinans: ger fler småskaliga initiativ ökat globalt välstånd?*, Stockholm; SparbanksAkademin

Mayoux, L (red) (2003), *Sustainable Learning for Women’s empowerment – Ways Forward in Micro-Finance*, New Delhi: Shivam Offset.

Meeuwisse, A., Sunesson, S. & Swärd, H. (2011). *Socialt arbete – en grundbok*, Stockholm; Natur & Kultur

Thurén, T. (2013), *Vetenskapsteori för nybörjare*, Stockholm; Liber

Yunus, M. (2007) *De fattigas bankir*, Stockhol, BookHouse Publishing

Artiklar & rapporter;

Bali Swain, R. (2007). *Can microfinance empower Women? Self-Help Groups in India*. ADA Dialogue, N°7 May 2007

Bauer, M., Chytilová, J. & Morduch, J. (2011) *Behavioral foundations of microcredit: Experimental and survey evidence from rural India*. Financial access initiative, February 8, 2011

Dabringer, M. (2007). *Gender- Sensitive Microfinance? Critical commentary on the targeting of women in microfinance*. ADA Dialogue, N°7 May 2007

Duflo, E. (2012). *Women empowerment and economic development*. Journal of Economic Literature 2012

Fairtrade, (2012). *Fattigdomsbekämpning genom empowerment*. Fairtrade Sverige

Johnson, S. (2007) *Gender impact assessment in microfinance and microenterprise: Why and How*. ADA Dialogue, N° May 2007

Hoffman, E., Marius-Gnanou (2007) *Credit for Women: A future for Men?* ADA Dialogue, N°7 May 2007

Hudon, M., Sandberg, J. (2013), *The ethical crisis in microfinance: Issues, findings, and implications*. Business ethics quarterly 2013

Kabeer, N. (2005) *Is microfinance a "magic Bullet" for Women's empowerment? Analysis of findings from South Asia*. Economic and Political Weekly, October 29, 2005

Kabeer, N. (2012), *Empowerment, citizenship and gender justice: A contribution to locally grounded theories of change in Women's lives*. Ethics & social welfare, Volume 6, number 3 September 2012

Mayoux, L. (2006) *Women's empowerment through sustainable microfinance: Rethinking "Best practice"* Discussion Draft, February 2006

Mayoux, L. (2007) *Not only reaching, but also Empowering Women: Ways forward for the next microfinance decade*. ADA Dialogue N°7 May 2007

Regeringen, (1996) *Internationellt bistånd*. Proposition 1996/97:1 Utgiftsområde 7

Borooah, V., Do, Quy- Toan, Iyer, S. & Joshi, S. (2009) *Missing Women and India's Religious Demography* The World Bank, Development Research Group, October 2009

Zaman, H. (2004). *Microfinance in Bangladesh: Growth, Achievements, and lessons*. Scaling Up poverty reduction: A global learning process and conference Shanghai, May 25-27, 2004

Internet;

UN (2014), Gender and poverty reduction, Hämtad; 2014-03-12 från http://www.undp.org/content/undp/en/home/ourwork/povertyreduction/focus_areas/focus_gender_and_poverty.html

Sida, Humanitärt bistånd och långsiktigt utvecklings-samarbete, Hämtad; 2014-03-20 från <http://www.sida.se/svenska/bistand--utveckling/detta-ar-svenskt-bistand/tva-sorters-bistand/>

Sara Elvér

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se